U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Jana Passera v právní věci žalobce: **A. B.,** zastoupen Mgr. Lilianou Křístkovou, advokátkou se sídlem nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 9. 2010, čj. OAM-225/LE-LE05-LE05-2010, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 3. 2012, čj. 2 Az 1/2011 - 124,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
II. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
III. Žalobci **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 9. 2010, čj. OAM-225/LE-LE05-LE05-2010, bylo zastaveno řízení o udělení mezinárodní ochrany podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), z důvodu její nepřípustnosti podle § 10a písm. e) zákona o azylu. Správní orgán vyhodnotil, že žalobce ve své třetí žádosti neuvedl žádné nové skutečnosti nebo zjištění, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání v předchozích pravomocně ukončených řízeních o udělení mezinárodní ochrany.

II.

[2] Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou podanou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji usnesením ze dne 13. 1. 2011, čj. 2 Az 1/2011 - 43, odmítl jako opožděnou. Na základě kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 31. 5. 2011, čj. 8 Azs 5/2011 - 91, toto usnesení městského soudu zrušil.

[3] Městský soud následně rozsudkem ze dne 12. 3. 2012, čj. 2 Az 1/2011 - 124, rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Učinil tak z důvodu, že z rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 8 Azs 5/2011 - 91 vyplývá, že doručování rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany má dvě fáze. V prvé fázi se jak účastník, tak i jeho zástupce vyzve k převzetí rozhodnutí v určitý den a ve druhé fázi se tohoto dne rozhodnutí žalovaného doručí jak zástupci žalobce, tak žalobci samému. I když byl žalobce ve správním řízení zastoupen Mgr. H. F., pracovnicí Organizace pro pomoc uprchlíkům, tato zástupkyně nebyla žalovaným vyzvána k převzetí napadeného rozhodnutí. Tento

postup žalovaného představuje porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, což nemohlo napravit ani to, že rozhodnutí žalovaného bylo zástupkyni žalobce dodatečně doručeno dne 7. 10. 2010.

[4] Podle městského soudu se však nejednalo o jediné pochybení žalovaného ve správním řízení. Přestože řízení ve věci mezinárodní ochrany bylo s žalobcem na základě jeho prohlášení o jazyce z 29. 9. 2010 vedeno v ruském jazyce, předání rozhodnutí ze dne 30. 9. 2010 ve věznici dne 1. 10. 2010 proběhlo bez přítomnosti tlumočníka. S žalobcem navíc byla sepsána pouze žádost o udělení mezinárodní ochrany a nebyl s ním již proveden pohovor dle § 23 odst. 1 zákona o azylu, při kterém by byl žalobce seznámen s podklady pro vydání rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu. Nebyla mu tedy dána možnost se za přítomnosti zástupkyně vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí shromážděným žalovaným.

III.

[5] Zrušující rozsudek městského soudu napadl žalovaný (stěžovatel) kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[6] Stěžovatel městskému soudu vytkl, že mu uložil povinnost, která je v rozporu s § 23 odst. 1 zákona o azylu. Stěžovatel neprovedl s žadatelem pohovor. To však bylo plně v souladu se zákonem, neboť se jednalo již o jeho třetí žádost o udělení mezinárodní ochrany a žadatel v ní neuvedl nové skutečnosti ve smyslu § 10a písm. e) zákona o azylu. S ohledem na právní kvalifikaci případu tudíž stěžovatel nemusel pohovor provádět. Městský soud proto svým konstatováním o porušení ustanovení o řízení před správním orgánem a pokynem, aby správní orgán se jmenovaným provedl pohovor, zatížil svůj rozsudek nezákonností.

[7] Stejnou argumentaci stěžovatel uplatnil i ve vztahu k údajnému neseznámení žalobce s podklady rozhodnutí. Stěžovatel dospěl k závěru o nepřípustnosti podané žádosti. Jediným a dostačujícím podkladem pro jeho rozhodnutí byla žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany, při jejímž podání byl žalobce osobně přítomen a jejíž obsah mu byl řádně přetlumočen přítomnou tlumočnicí do jazyka, který si zvolil. Svým podpisem potvrdil správnosti listiny s ním sepsané. Nebyl tedy důvod jej s tímto podkladem opětovně seznamovat.

[8] Stěžovatel dále pokládá za nezákonný i závěr soudu stran doručování výzvy k převzetí rozhodnutí i právnímu zástupci žalobce. Městský soud, jenž vyšel z rozsudku čj. 8 Azs 5/2011 - 91, uložil správnímu orgánu zaslat výzvu k převzetí správního rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany i zástupkyni žalobce. Tuto povinnost považuje stěžovatel za nesouladnou se zákonem. Nejvyšší správní soud ve výše uvedeném rozsudku argumentoval analogií s rozsudkem téhož soudu ze dne 14. 10. 2010, čj. 5 As 1/2010 - 76. Tento judikát dle přesvědčení stěžovatele nelze na daný případ aplikovat. V citovaném rozsudku se totiž jednalo o předvolání k ústnímu jednání o přestupku, což je typické ústní jednání ve věci, zatímco při předvolání k převzetí správního rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany se jedná toliko o úkon převzetí vyhotovení správního rozhodnutí. Stejně tak dle názoru stěžovatele nelze ve věci použít ani rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2008, čj. 9 Azs 64/2008 - 67, neboť doručování pozvánky k

doplňujícímu pohovoru prostřednictvím faxové zprávy nemá nic společného s výzvou k převzetí správního rozhodnutí.

[9] Stěžovatel postupoval zákonným způsobem, jestliže dne 1. 10. 2010 ve věznici Praha - Ruzyně, žalobce seznámil v jazyce ruském s obsahem rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Žadatel bez bližšího uvedení důvodů odmítl správní rozhodnutí převzít. Téhož dne byla vyrozuměna zástupkyně žadatele Mgr. H. F. o předání rozhodnutí žalobci. Písemné vyhotovení správního rozhodnutí pak bylo zástupkyni žadatele řádně doručeno, čímž správní orgán naplnil svou povinnost zaslat správní rozhodnutí i právnímu zástupci (dotyčná zástupkyně si toto rozhodnutí vyzvedla dne 7. 10. 2010). Stěžovatel proto setrvává na svém názoru, že jeho postup byl zcela v souladu se zákonem.

[10] K uvedenému stěžovatel doplnil, že samotná přítomnost právního zástupce žadatele při předávání správního rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, a to na rozdíl od jeho přítomnosti při podání žádosti, je skutečností spíše formálního charakteru. Jde totiž o úkon, při němž je správní řízení již uzavřeno. Žadateli navíc nic nebránilo v tom, aby svou zástupkyni o konání úkonu předání rozhodnutí vyrozuměl, pokud mu záleželo na její účasti. Zástupkyně žalobce neúčastí (z důvodu pracovní cesty) při podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, projevila svůj postoj k zastupování žadatele. Zástupkyně, a ani samotný žalobce, nepožádala o odložení správního úkonu a ani jiným způsobem se nepokusila zúčastnit podání žádosti, i když právě zde by mohla výrazně ovlivnit průběh správního řízení. Jelikož v rámci řízení o udělení mezinárodní ochrany není právní zastoupení povinné, je dle názoru stěžovatele rovněž namístě otázka, zda by neměl svého zástupce o předání rozhodnutí vyrozumět sám žadatel, pokud pokládá takovou účast za žádoucí.

[11] Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že žalobce byl v době předávání správního rozhodnutí umístěn ve vyhošťovací vazbě. Jelikož zástupkyně žadatele není advokátkou, ale zaměstnankyní nevládní organizace, musel by její návštěvu schválit příslušný orgán, neboť se na ni vztahuje obecná úprava dle § 14 zákona o výkonu vazby. Zákon stěžovateli neukládal povinnost vyzvat zástupkyni žadatele k účasti na předání správního rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Navíc s ohledem na umístění žadatele do vyhošťovací vazby nebyla účast zástupkyně pouze předmětem rozhodování stěžovatele.

[12] K neúčasti tlumočníka při předávání správního rozhodnutí, stěžovatel odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2005, čj. 4 Azs 365/2004 - 35, podle kterého z žádného právního předpisu nelze dovodit povinnost správního orgánu, zasílat účastníkovi řízení překlad rozhodnutí či jiných písemností v jiném nežli českém jazyce. V uvedeném rozsudku kasační soud také poukázal na nadbytečnost tlumočení do jiného jazyka, pokud žalobce podal proti správnímu rozhodnutí žalobu v českém jazyce. Tyto závěry jsou podle stěžovatele použitelné i v tomto případě. V průběhu správního řízení o udělení mezinárodní ochrany vyšla jednoznačně najevo skutečnost, že žalobce hovoří plynně česky. Žalobce v písemnosti nazvané jako „Stížnost na postup pracovníka konajícího se mnou pohovor dne 29. 9. 2010“ (jednalo se o žádost o udělení mezinárodní ochrany - pozn. stěžovatele), vlastní rukou v českém jazyce kritizoval postup zaměstnance správního orgánu a písemnost vlastnoručně podepsal. Stejně tak se tlumočnice přítomná při podání žádosti vyjadřovala o schopnostech žalobce hovořit českým jazykem jako o

velmi dobrých. S ohledem na to, že žalobce komunikoval bez problémů česky a že zaměstnanec správního orgánu hovoří plynně rusky, nebyl při předávání správního rozhodnutí pro nadbytečnost přítomen tlumočník z jazyka ruského. Žalobci přitom nic nebránilo, aby o přítomnost tlumočníka požádal, což ale neučinil a bez uvedení důvodu převzetí rozhodnutí odmítl, dle názoru stěžovatele veden snahou zhatit doručení správního rozhodnutí.

[13] Stěžovatel Nejvyšší správní soud konečně upozornil na zásadní skutečnost, kterou městský soud nevzal v úvahu, i když si ji mohl ověřit v evidencích stěžovatele. Žalobci byla dne 17. 10. 2011 v dalším řízení o mezinárodní ochraně udělena doplňková ochrana dle § 14a zákona o azylu, a to s ohledem na obecnou situaci v Bělorusku. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce žalobu, která je dosud projednávána u Krajského soudu v Hradci Králové.

IV.

[14] Žalobce nevyužil svého práva vyjádřit se ke kasační stížnosti.

V.

[15] Jelikož se v posuzovaném případě jedná o přezkum rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, musel Nejvyšší správní soud nejprve posoudit, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musel by kasační stížnost odmítnout jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Vycházel přitom zejména z usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, podle kterého je „*podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek.*“

[16] Kasační stížnost podanou žalovaným správním orgánem lze považovat za přijatelnou, pokud by bylo shledáno zásadní pochybení krajského soudu při výkladu hmotného nebo procesního práva, případně pokud by krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu. Přijatelnost by byla konstatována bez ohledu na to, že by takovým pochybením krajský soud zásadně nemohl zasáhnout do hmotněprávního postavení stěžovatele (srov. rozsudek tohoto soudu ze dne 31. 1. 2007, čj. 2 Azs 21/2006 - 59).

[17] V daném případě se jedná o druhé rozhodování Nejvyššího správního soudu o téže (tj. třetí) žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany. Zdejší soud rozsudkem ze dne 31. 5. 2011, čj. 8 Azs 5/2011 - 91, ke kasační stížnosti žalobce zrušil původní rozsudek městského soudu, neboť shledal pochybení žalovaného ve způsobu doručování výzvy k převzetí rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany. Městský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu, poté zrušil rozhodnutí žalovaného. V nyní posuzované kasační stížnosti žalovaný zejména polemizoval se závazným názorem stran doručování výzvy k převzetí rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany.

[18] Nejvyšší správní soud v rozsudku čj. 8 Azs 5/2011 - 91 dospěl k závěru, že písemnou výzvu k převzetí rozhodnutí podle § 24a odst. 1 zákona o azylu, je třeba žadateli o udělení

mezinárodní ochrany zaslat i v případě, kdy v důsledku omezení jeho osobní svobody odpadá nebezpečí, že se k předání rozhodnutí nedostaví. Pokud je žadatel v řízení zastoupen, je třeba o následném doručení správního rozhodnutí vyrozumět též jeho zástupce. Soud v daném rozhodnutí dále vyslovil, že předmětná písemná výzva, a to s přihlédnutím k § 34 odst. 2 správního řádu, měla být doručena i zástupci účastníka řízení. To, zda zástupce bude následně účastníka řízení kontaktovat a poučí jej o právních následcích doručení rozhodnutí a zda se samotného doručení osobně účastní a přitom bude případně předán stejnopis rozhodnutí i jemu, však již závisí na okolnostech toho kterého případu.

[19] Tímto právním názorem byl vázán nejenom městský soud, ale následně i samotný stěžovatel, a to díky zrušujícímu rozsudku městského soudu čj. 2 Az 1/2011 - 124. Stěžovatel tento závazný právní názor nemůže v žádném případě zvrátit nebo zpochybnit další kasační stížností (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2012, čj. 8 As 2/2012 - 55). Nejvyšší správní soud nemůže svůj původní závazný právní názor k nové kasační stížnosti v téže věci revidovat. Zruší-li totiž Nejvyšší správní soud rozhodnutí městského soudu, je vysloveným právním názorem vázán nejen městský soud, ale také samotný Nejvyšší správní soud, rozhoduje-li za jinak nezměněných poměrů v téže věci. Tím je zaručen požadavek legitimního očekávání a předvídatelnosti soudního rozhodování (blíže viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, čj. 9 Afs 59/2007 - 56). Sám stěžovatel ve své kasační stížnosti onu požadovanou změnu poměrů ve věci netvrdil.

[20] Jak rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 8 Azs 5/2011 - 91, tak i judikatura v tomto rozsudku uváděná (usnesení tohoto soudu ze dne 15. 8. 2006, čj. 6 Azs 184/2005 - 93, rozsudek ze dne 29. 4. 2009, čj. 7 Azs 21/2009 - 60, a podpůrně též rozsudky ze dne 14. 10. 2010, čj. 5 As 1/2010 - 76, nebo ze dne 11. 12. 2008, čj. 9 Azs 64/2008 - 67) poskytují stěžovateli jednoznačný, a co se týče rozsudku čj. 8 Azs 5/2011 - 91 i závazný, návod na to, aby proces doručování správního rozhodnutí proběhl plně v intencích požadavků zákona o azylu.

[21] Pouze nad rámec nutného odůvodnění tento soud k námitkám stěžovatele uvádí, že skutečnost, že v určitém typu správního řízení není stanovena povinnost právního zastoupení, nemůže vyloučit povinnost správního orgánu doručovat písemnosti zástupci účastníka řízení a případně i účastníkovi samotnému, má-li v řízení něco osobně vykonat. Nejvyšší správní soud pokládá za nepodstatnou i tu skutečnost, že se zástupkyně žalobce nezúčastnila podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z její neúčasti na tomto úkonu nelze podle Nejvyššího správního soudu vyvozovat závěry o jejím pasivním či negativním postoji k zastupování žalobce, jak naznačuje stěžovatel ve své kasační stížnosti. Její neúčast na jednom z procesních úkonů neznamená její automatické vyloučení z úkonů v řízení následujících.

[22] Přijatelnost kasační stížnosti nemohou založit ani další uplatněné stížní námitky. Nejvyšší správní soud si je vědom jak toho, že žaloba neobsahovala námitky směřující vůči neuskutečnění pohovoru ani povinnosti stěžovatele seznamovat žalobce s poklady pro vydání rozhodnutí, tak i toho, že městský soud ve svém rozsudku patrně vycházel z § 23 zákona o azylu, ve znění účinném od 1. 1. 2011. Podle Nejvyššího správního soudu je v této věci ovšem zásadní ta skutečnost, že řízení o opakované, tj. třetí, žádosti žalobce o

udělení mezinárodní ochrany, je třeba vrátit do fáze řízení před správním orgánem. Jak již bylo uvedeno výše, stěžovatel nepostupoval v souladu se zákonem o azylu, pokud žalobci ani jeho právní zástupkyni nedoručil výzvu k převzetí rozhodnutí. Právě z toho důvodu správní rozhodnutí neobstojí.

[23] V pokračujícím řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany bude již na stěžovateli, aby v souladu se závěry vyslovenými v rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2012, čj. 3 Azs 6/2011 - 96, znovu uvážil, zda bylo na místě žádost žadatele odmítnout jako nepřípustnou pro neuvedení nových skutečností, či nikoliv. V tomto řízení bude dále na stěžovateli, aby posoudil, a to s přihlédnutím k platné právní úpravě, zda údaje poskytnuté v žádosti o udělení mezinárodní ochrany postačovaly pro vydání správního rozhodnutí, nebo naopak, zda bylo ve věci třeba obstarávat i další podklady pro rozhodnutí.

[24] V pokračujícím řízení bude také na stěžovateli, aby dostál svým povinnostem plynoucím z § 22 odst. 1 zákona o azylu. Obecně platí, že přítomnost tlumočníka slouží k tomu, aby neúspěšný žadatel, který není schopen se dorozumět v češtině, byl mimo jiné informován o možné procesní obraně proti negativnímu správnímu rozhodnutí. Tento poučovací úkon správního orgánu nabývá na významu zvláště za situace, kdy při předávání rozhodnutí není přítomen zástupce žadatele, který by mu mohl poskytnout právně kvalifikované poradenství.

[25] Žalobce projevil úmysl požádat o mezinárodní ochranu ve smyslu § 3 zákona o azylu v ručně psaném podání v češtině. V podané žádosti uvedl, že je schopen se dorozumět v jazyce českém, polském a ruském. Ve spise je založeno prohlášení o jazyce, v němž požádal, aby řízení bylo vedeno v jazyce ruském. Požadavek, aby bylo řízení vedeno případně i v jazyce českém, je na této listině přeškrtnut, aniž by bylo uvedeno, kdo a kdy tak učinil. Žalobce v žalobě namítal, že rozhodnutí odmítl převzít z důvodu, že jeho obsahu nerozuměl, a proto žádal o přítomnost tlumočníka a své zástupkyně. Z úředního záznamu ze dne 1. 10. 2010 o předání správního rozhodnutí nelze tuto skutečnost postavit na jisto. Je v něm pouze uvedeno, že žalobce odmítl rozhodnutí převzít.

[26] Nejvyšší správní soud pokládá argumentaci stěžovatele vztahující se k otázce tlumočení za ne zcela jasnou. Na jednu stranu totiž nepřítomnost tlumočníka odůvodňuje tím, že v průběhu řízení vyšlo najevo, že žalobce dostatečně ovládal český jazyk, na stranu druhou však konstatuje, že žalobce byl s rozhodnutím seznámen v jazyce ruském pracovníkem stěžovatele. V předloženém správním spisu přitom nelze nalézt podklad prokazující, že by pracovník stěžovatele ovládal ruský jazyk natolik dostatečně, aby mohl paušálně nahrazovat přítomnost kvalifikovaného tlumočníka.

[27] Stěžovatelem poukazované rozhodnutí zdejšího soudu ze dne 21. 7. 2005, čj. 4 Azs 365/2004 - 35, na nyní posuzovanou věc nedopadá. Soud v tomto rozhodnutí vyložil, že soud ani správní orgán není povinen zasílat žadateli překlad rozhodnutí či jiných písemností v jiném jazyce. Podstata žalobní námitky v nyní projednávané věci ovšem nespočívala v požadavku žalobce, aby mu bylo písemné vyhotovení doručeno v jiném nežli českém jazyce, ale v požadavku přítomnosti tlumočníka při předání rozhodnutí.

[28] Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal, že by kasační stížnost svým významem podstatně přesahovala vlastní zájmy stěžovatele, odmítl ji jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

[29] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 3 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s., podle nějž nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 31. října 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu